



گاهنامه اینترنتی
مرکز مشاوره دانشگاه تهران

معلمه

فروردین ۱۳۹۵

تعامل با دانشجوی پر خاشگر

MOALEM-E MEHR
e - magazine

counseling.ut.ac.ir



سخن نخست

همه اساتید دلسوز و مجرب کم و بیش با دانشجویانی روبه رو خواهند شد که با ناسازگاری‌های رفتاری مختلف سرکلاس حاضر می‌شوند. پرخاشگری یکی از بارزترین این رفتارهای مخرب کلاسی است که نه تنها می‌تواند شما را برآشفته کند بلکه محیط کلاس را متشنج کرده و روی رفتار سایر دانشجویان نیز تاثیر نامطلوب خواهد داشت. برخورد صحیح در این لحظه‌های بحرانی می‌تواند هم فضای کلاس را آرامتر کند و هم از تکرار مجدد رفتار جلوگیری به عمل آورد.

این مجموعه در تلاش است تا ضمن ارائه راهکارهای موثر برای گذر از این بحران، بروز اتفاقات مشابه را به حداقل برساند. این راهکارها در ارتباط مستقیم است با موارد زیر:

۱ سبک شخصی شما در مدیریت کلاس

۲ سطح پاسخگویی شما به رفتار مخرب

۳ استفاده از مهارت‌های قاطعیت



سبک مدیریتی شما

شیوه مدیریتی شما در کلاس از جمله عوامل تعیین کننده رفتار دانشجویان است. سه سبک عمده در مدیریت کلاس وجود دارد: سبک مستبدانه، سبک قاطعانه و سبک منفعلانه. هیچ کس همواره تابع یک سبک مشخص نیست بلکه مدیریت کلاس به طور عمده تابع ترکیبی از این سه سبک است.





سبک مستبدانه

در سبک مستبدانه تصمیم گیرنده اصلی برای برنامه های کلاس شخص استاد است. در این روش اولویت نظر استاد است و نظرات سایر دانشجویان چندان تعیین کننده نیست. در این روش مدیریتی فرصت چندان برای تسهیل ایجاد اشتیاق برای آموختن و کسب احساس مسئولیت اجتماعی مهیا نمی شود.



گاهنامه اینترنتی
مرکز مشاوره دانشگاه تهران

سبک منفعلانه

در سبک منفعلانه آنچه در اولویت است نظر دانشجویان می باشد. نظر استاد درجه بعدی اهمیت را در تصمیم گیری های اصلی کلاس دارد. در این روش استاد آسیب می بیند و در چرخه کنترل دانشجویان گیر می افتد. اساتید درگیر با این سبک مدیریتی به طور فزاینده ای در کلاس ناراضی خواهند بود و کنترل کلاس از دستشان بیرون خواهد آمد. به علاوه کلاس هم بازدهی کافی نخواهد داشت.



گاهنامه اینترنتی
مرکز مشاوره دانشگاه تهران

سبک قاطعانه

در سبک قاطعانه، که پیشنهاد اصلی ماست، محیط کلاس محلی برای تصمیم‌گیری‌های دو نفره و همه‌جانبه می‌شود. در واقع نظرات ارزش برابر دارند. حقوق و توقعات هیچ کدام از دو گروه نادیده گرفته نمی‌شود و آنچه تعیین‌کننده است روش مطلوب و مفید برای اکثریت است. البته این به آن معنا نیست که نقش رهبری استاد زیر سوال برود.





سطوح مختلف پاسخگویی

یک استاد قاطع علاوه بر موارد فوق، قادر است سطح پاسخگویی به رفتارهای مختلف را تنظیم کند. چهار عامل در انتخاب سطح پاسخگویی به رفتار خاص دانشجو موثر است، شامل:

* **فراوانی رفتار** هر چند وقت یکبار این رفتار رخ می دهد؟ هر روز؟ هر هفته؟

* **شدت رفتار** رفتار در لحظات اولیه هیجانی چه قدر قدرتمند است؟

* **عمومیت رفتار** آیا رفتار در سایر شرایط و درسها هم رخ می دهد؟

* **طول مدت رفتار** چه قدر این رفتار طول می کشد؟ چه قدر نسبت به تغییر رفتار مقاومت وجود دارد؟



گاهنامه اینترنتی

مرکز مشاوره دانشگاه تهران

توجه داشته باشید!

به موارد کم اهمیت
زیاد بها ندهید.





سطوح پاسخگویی

حالات بدنی/ محرکها/ اشارات

گاهی لازم است استاد به کمک کلام و زبان بدن ناراحتی خود از رفتار پرخاشگرانه را ابراز و توقع خود از دانشجو برای کنترل هیجانات خود را مطرح کند.

نگاه کردن به

غالبا نگاه کردن مستقیم به چشمان دانشجویی که آمادگی ابراز رفتار مخرب پرخاشگرانه دارد می تواند او را آرام کند و یا دست کم بروز رفتار را کاهش دهد.

نادیده گرفتن

این سطح از رفتار که کمترین میزان پاسخدهی است برای رفتارهایی مناسب است که فراوانی و شدت کمی دارد. برای مثال دانشجویی که ممکن است گاهی از سرجایش بلند شود.

در این سطح از پاسخ تلاش می شود تا با دادن وظیفه، او را از محیط مسبب بروز رفتار پرخاشگرانه خارج کنیم. برای مثال از او بخواهید از کلاس بیرون برود و از کتابخانه کتابی را بیاورد.

حواس پرتی



سطوح پاسخگویی

راهنمایی مجدد

گاه لازم است قوانین کلاس و انتظارات ما از دانشجویان مجدداً به آنها یادآوری شود. پیشنهاد می‌شود این برخوردها نیز به صورت خصوصی باشد. سعی کنید تا حد ممکن از عبارات روشن و واضح استفاده کنید.

انعکاس

منعکس کردن در موقعیت کلاسی هم می‌تواند انجام گیرد با این حال باید در نظر گرفت که چنانچه لازم بود در کلاس برخوردهای این چنینی اتفاق بیفتد باید احترام دانشجوی حفظ شود و بازخورد استاد سبب آسیب به غرور وی نشود.

توافق نسبی

در این سطح تلاش می‌شود تا احساس دانشجوی دیده شود. بهتر است در محیطی خصوصی از دانشجو بخواهید علت عصبانیتش را شرح دهد. شاید بتوانید با ابراز همدلی و منعکس کردن هیجان و رفتارش در کلاس مشکل اصلی را حل کرده و یا به او در مدیریت هیجان‌هایش در کلاس و سایر موقعیتها کمک کنید.



ادامه...

در سطوح بالاتر پاسخدهی لازم است بقیه نظامهای انضباطی دانشگاه وارد عمل شوند. چنانچه رفتار بسیار مخربی با فراوانی بالا رخ داد که احتمال آسیب برای خود دانشجو یا سایر دانشجویان محتمل بود، بهتر است سایر بخشها، قوانین و نظامهای مربوطه اقدام کنند. به هر شکل باید محیط دانشگاه برای همه افراد امن و سرشار از آرامش باشد. بهتر است قبل از اقدامات انضباطی شدید تلاش کنید تا با همان سطوح پاسخدهی پایین رفتار را کنترل و کلاس را آرام نگه داریم.

به خاطر داشته باشید یکی از مهارت‌های بسیار موثر قاطعیت مهارت "سوزن گیر کرده" (تکرار صدای ضبط شده) است. این روش به آن معناست که فارغ از پاسخ دانشجو، شما انتظار خود را تکرار کنید. برای مثال، دانشجویی مخل شرایط کلاس است. شما از او می‌خواهید سر جای خود بنشیند اما او همچنان ایستاده و دلیل تراشی می‌کند. شما مجدداً جمله خود را تکرار می‌کنید. "لطفاً سر جای خود بنشینید." و او به رفتارش ادامه می‌دهد. لزومی ندارد وارد چرخه معیوب جدال شوید. فقط خواسته خود را با آرامش تکرار کنید.

به خاطر داشته باشید نکته کلیدی در کنترل دانشجوی پرخاشگر حفظ آرامش است. اگر شما نیز پا به پای او عصبانی شوید احتمالاً یک بحث کوچک به یک بحران واقعی تبدیل خواهد شد.



شماره دهم
گاهنامه اینترنتی
مرکز مشاوره
دانشگاه تهران

